

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.
Concure, inserțiuni și taxele de abonament se simit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

La treptele tronului.

Biserica gr.-or română nu și-a putut prezenta omagiile de supunere și fidelitate Majestății Sale iubitului împărat și rege, deodată cu celelalte biserici din patrie, fiindcă termenul de prezentare a coincis cu Sâmbăta mare a bisericii gr.-or. și astfel episcopii ortodoxi, cu sediile îndepărtate și cu comunicația nesigură n'ar fi putut fi la reședințele lor pe marele praznic al Sfintei Invieri și astfel Esc. Sa D. metropolit a cerut ulterioară primire în audiență. Cabinetul curții regale numai acum a avizat pe I. P. S. D. metropolit, că Majestatea Sa primește deputațiunea bisericii române gr.-or. în Budapesta la 7/20 August. Așa s'a prezentat la aceasta zi în palatul regal din Buda o deputațiune compusă sub conducerea Escelenței Sale dlui arhiep. și metropolit Vasile Mangra din P. S. S. Ioan I. Papp episcopul Aradului și Dr. Miron Cristea episcopul Caransebeșului. Mai departe din I. P. C. Lor arhimandriți Filaret Musta, Dr. Eusebiu Roșca și protosințelul Roman Ciorogariu. Exc. Sa dl Metropolit a adresat următoarea alocuție Majestății Sale:

*Majestate Regală și Imperială,
Preagrațioase Stăpâne!*

Cu o nespus de puternică dorință am căutat prilejul de a ne prezenta înaintea preagrațioasei fețe a Majestății Voastre pentru ca în numele bisericii gr.-or. române din patrie să salutăm pe Majestatea Voastră cu cea mai adâncă supunere omagială și pentruca în graiu viu să dăm expresiune sentimentelor noastre de cea mai profundă lealitate, cari stăpânesc biserica noastră față de Preaînalta persoană și față cu tronul glorios al Maj. Voastre.

Biserica română gr.-or. din Patrie între toate vicisitudinile vieții a dat probe atât de strălucite despre credința și alipirea sa neclătită față cu gloriosul tron încât aceasta virtute cetățenească a întimpinat întotdeauna recunoștința cea mai înaltă din partea marelui și și gloriosului împărat și rege, a fericitului în Domnul, străunchiu al M. Voastre, din a cărui îngrijire părințească și din bunăvoința legislației ungare, biserica noastră și-a primit autonomia și organizația sa constituțională de ale cărei roade binecuvântate se bucură astăzi.

Majestatea Voastră în calitate de beliduce învingător, ținând într'o mână viteaza spadă trasă pentru respingerea dușmanului, iar în cealaltă mână ramura de maslin a păcii, în baza experiențelor câștigate „de visu” s'a convins despre credința și vitejia cu care fiii poporului român, împreună cu ceilalți fii ai patriei își jertfesc vieța și sângele pentru apărarea tronului și a patriei.

Și când îndrăsnim să dăm expresiune, deși numai prin niște cuvinte palide, credinței noastre nestrămutate și alipirei noastre pline de iubire față de tronul preaînalt al Majestății Voastre și față cu augusta casă domnitoare, vă rugăm totdeauna Majestate, cu cel mai adânc respect să binepoiți preagrațios a împărtăși de preaînalta grație suverană și puternicul scut al Mejestății Voastre biserica noastră străbună expusă la multe neajunsuri.

Corpul episcopesc gr.-or. român simte adânc sarcina îndatoririlor sale mai ales în vremile grele de azi și asigură pe Majestatea Voastră, că împreună cu preoțimea și credincioșii săi vor servi întotdeauna cu credință și cu cea mai deplină abnegațiune pe Majestatea Voastră și cauza sfântă a patriei noastre. Dumnezeu vă păzească și Vă binecuvinteze Majestate spre fericirea supușilor credincioși.

Să trăiți Majestatea!

Majestatea sa a primit grațios omagiile de fidelitate exprimate de Esc. Sa dl metropolit și s'a îndurat a da următorul răspuns:

Cu adevărată bucurie și cu satisfacție primesc urările D.-Voastră și nu voi uită, că și Episcopatul bisericii gr.-or. rom. în numele preoției și credincioșilor săi a căutat privilegiul pentruca să dea nouă dovadă în zilele acestea grele despre credința sa patriotică și alipirea sa piină de devotament.

Mulțumesc din inimă pentru aceasta atât D.-voastră, cât și celor cari v'au trimis:

Când exprim sentimentele mele de adevărată recunoștință și mulțumită pentru credința și statornicia D.-Voastră patriotică, asigur pe fiecare membru al bisericii gr.-or. române, că doresc să păstrez întotdeauna în cinste religia și drepturile bisericii D.-Dvoastră.

După preainaltul răspuns Majestatea Sa s'a îndurat a agrăi preagrațios pe fiecare membru din deputațiune.

Înregistrăm cu bucurie acest act istoric despre primul cuvânt rostit de Majestatea Sa regele Carol IV către biserica gr.-or. română. Prin acest preainalt cuvânt s'a împărțit bisericii gr.-or. române grația regală, iar noi nu vom lipsi de a ne arăta vrednici de aceasta grație prin faptele credinței noastre către patrie și tron.

AVIZ!

Se aduce la cunoștință, că înscrierile la institutul nostru preparandial se vor face la timpul regulat.

Examenele dela începutul anului școlar se vor ține la termenele deja fixate.

Începerea prelegerilor se va vesti mai târziu.

Oficiile parohiale să aducă acestea la cunoștința celor interesați.

Anunț școlar.

Se aduce la cunoștința onoratului public, că la școala civilă gr.-or. română de fete din Arad înscrierile pentru anul școlar 1917/18 se vor face din 1—4 Septembrie (19—22 August st. v. 1917).

Examenele de corigență se țin în 2 Septembrie (20 August) 1917 la 8 ore a. m. cu elevele, cari s'au anunțat la direcțiune.

În 4 Septembrie 1917 st. n. la 8 ore a. se țin examenele de primire, iar în 5 Septembrie se vor începe prelegerile regulate.

Elevele vor plăti pe anul 1917/18 următoarele taxe:

Taxă de înscriere (odată pentru totdeauna) 6 cor.

Pentru fondul regnicolar de pensie al profesorilor 8 cor.

Didactru 80 cor.

Biblioteca 2 cor.

Anuar 2 cor.

Toate taxele se plătesc la înscriere. Didactrul se poate plăti și în patru rate: 1 Septembrie, 1 Noembrie, 1 Februarie, 1 Aprilie.

În clasa I a școlii civile de fete se primesc elevele:

a) cari arată prin extras din matricula botezaților că au împlinit cel puțin vârsta de 9 ani și

b) cari dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes IV clase elementare (poporale sau primare).

În celelalte clase ale școlii civile de fete se primesc elevele, cari dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes vre-o clasă premergătoare la școale de categoria școlii civile.

Fără asemenea atestat, sau pe lângă atestat de pe clas V și VI dela școala elementară poporală, se pot primi elevele II—III a școlii civile, — corespunzător etății elevei — numai pe baza unui examen de primire, depus cu succes înaintea corpului profesoral al școlii, în sensul ordinațiunii ministrului regesc-ungar de culte și instrucție publică, dto 11 August 1887, Nr. 29.000. Examenul de primire este împreunat cu o taxă de 20 cor.

Elevele, cari se inmatriculează întâiadată la școala noastră, au să aducă extras din matricula botezaților, atestat școlar și certificat de revaccinare.

Internatul nu se va deschide. La așezarea elevelor la familia corpul profesoral va da tot concursul.

Arad, 3/16 August 1917.

Direcțiunea.

„Gustați și vedeți că e bun Domnul“.

(Ps. 34).

De: *Păstorul ortodox.*

IV. Religiositatea e condițiunea înfloririi materiale și spirituale a unui popor.

Chiar ca și un om singuratic așa și un popor întreg trebuie să fie religios, să țină legătura cu Dumnezeu.

Puterea de viață a unui popor numai atunci poate fi de lungă durată, dacă aceasta izvorește din legătura dintre Dumnezeu și poporul acela. Că ce rol decizător joacă în viața unui popor religiositatea ne arată cei mai mari bărbați ai lumii. Iată ce zice despre importanța religiunii morale bărbatul de stat Washington:

„Religiunea și moralitatea sunt stâlpii indispensabili ai binelui public. Acela nu poate fi un patriot bun, care subsapă acești puternici stâlpi ai fericirii omenești. Rațiunea și revelațiunea dovedesc că fără religione nu poate exista moralitate în popor“.

Iară Treitsche se exprimă despre religiositate în modul următor:

„Cine răpește omului credința, cel mai mare bun al omului, comite criminalitate contra societății omenești“.

Urmările necredinței ni le descrie mai bine prorocul Osea când zice:

„Căci Domnul are ciartă cu locuitorii acestui pământ, căci nu este adevăr, nici iubire, nici cunoștință de Dumnezeu în acest pământ. Jurarea strâmbă, minciuna, uciderea furtul și adulterul s'au răspândit...“

Pe poporul roman chiar averile nemăsurate și imoralitatea l-au băgat în mormânt.

De religiositate și moralitate e condiționată viața unui popor pentru că

1. Religiositatea adevărată biciuește lenea, omoritoare de trup și suflet și îndeamnă neconținut la muncă.

2. Religiositatea adevărată îndeamnă la *muncă, cumpăt, cruțare și prevedere*, tot atâtea virtuți, prin cari poate eși un popor din sărăcie și ajunge la bunăstare.

3. Religiositatea adevărată învață un popor cum să întrebuințeze averea materială, pentru că averea rău întrebuințată duce mai degrabă la moarte, decât sărăcia.

4. Religiositatea îndeamnă pe oameni la cultură, îi îndeamnă să ridice biserici și școli prin cari să se lumineze sufletele.

5. Religiositatea face din un popor un trup și un suflet prin aceea, că învață pe membrii lui singuratici să se iubească unii pe alții. Fără religiositate adevărată, un popor nici când

nu se poate încheagă sufletește, unde nu dominează religiositatea adevărată în popor, acolo ura, pisma, invidia sfezile, partidele și alte păcate urite sunt la ordinea zilei, acolo e imposibilă o muncă comună frățească, din contra, ce zidesc unii dărîmă alții.

Un popor fără religiositate adevărată stagnează în toată privința, fiindcă indivizii singuratici atâta sunt de înglodați în sfezi și păcate, încât nu au vreme să se ocupe și cu lumea din afară, să vadă cum cugetă și lucră alți oameni mai norocoși și mai înaintați în cultură.

6. Religiositatea adevărată păzește cu săbii de foc curățenia vieții trupesti și sufletești a unui popor, făcându-l astfel capabil de muncă și progres.

În fine întreaga istorie a lumii mărturisește adevărul că prin religiositate se înalță un popor, iară prin lipsa de religiositate decade și se prăpădește.

Fine.

Părți alese din Biblie.

Un extras din Biblie pentru popor a preocupat de mult, în teorie, pe cei chemați. Acum îl avem sub titlul „Părți alese din Biblie“ în editura Tipografiei Arhiepiscopale din Sibiu. Rămâne a se examina, că: 1. Părțile alese potrivite sunt pentru popor, ori ba. 2. Nu ar fi trebuit luate și alte părți. 3. Extrasul, în forma aceasta, ce rezultat va produce la poporul nostru în practica vieții religioase-morale.

I. Testamentul vechiu.

1. Părțile estrase, cu puține excepțiuni, sunt acomodată pentru popor. S'ar fi putut lăsa afară procedura laiei față de Sisara, care e contrară cu morala creștină, fiind procedura perfidă. Asemenea putea rămâne afară „Iudita“ toată. Procedura a putut fi scuzabilă și oportună pentru Iudei în timpul acela, dar nu poate servi ca pildă de urmat. Morala creștină nu poate aproba astfel de fapte. Raav, ca trădătoare a concertărilor săi, încă putea rămâne afară. Dacă s'au susceput, trebuiau comentate, că pentru ce au fost procedurile scuzabile și admisibile atunci, și că n'au loc în morala creștină. La Tovie, în locul capului 4, ar fi fost mai recomandată călătoria lui Tovie, cel tânăr, la Raguil. Extrasul despre prorocul Ilie, în forma suscepută, nu e acomodată. Un creștin se îngrozește de atâtea măcel. Unele extrase — capete — nu formează tip complet. Poporul, necunoscând antecedențele, nu le poate înțelege; unele ziceri și expresiuni și unele nume de persoane, orașe și ținuturi, fără explicare, asemenea nu le poate înțelege. Mici introduceri — la extrase — ar fi legat evenimentele și tipurile într'un întreg cronologic și mai accesibil.

2. Este de regretat, că s'au lăsat unele părți, cari conțin adevăruri nestrămutabile și în special creștinilor bisericii noastre numai spre folos li-ar fi atât în privința etnică, cât și morală, d. e.: partea, care dovedește — prin toiagul lui Aron, ce a odrăslit, — că la preoție numai cei chemați de Dumnezeu pot ajunge, sfârșitul tragic al lui Samson ca urmare a

căsătoriei cu femeie de neam și lege străină, partea care cuprinde pedeapsa asupra lui Saul, pentru că a dus jertfă lui Dumnezeu fără de preot. Aceste ar fi și arme contra sectarilor noștri. Ar fi trebuit suscepute și unele capete despre prorocii, cari au profețit nașterea Mântuitorului și despre prorocii, cari obvin în cântările rituale ale bisericii noastre.

II. Testamentul nou.

1. Părțile estrase sunt toate acomodate pentru popor. Schimbarea numelui „Elisaveta“ în „Elisavet“ miroasă a franțuzie. Românul n'are nume femeiesc terminat în consonantă. Numirea sf. fecioare „Maria“, în unele locuri, cu forma evraică a numelui de „Mariam“ e schimbare regretabilă și neadmisibilă. Bietul țaran cărturar va rămânea în nedumerire, că „Maria“ ori „Mariam“ a fost mama lui Isus. Numele „Maria“ e indigenat și e păcat a-l schimonosi și e confuzie folosirea amândurora. Dacă înaintașii noștri au introdus — foarte corect — în sf. Scriptură forma romanizată a tuturor numelor de persoane — Isaac, Iacob etc. și nu Iișac, Iacoiv etc. — e o greșală a ne abate. Unele capitole au lipsă de mic comentariu.

2. E lucru mai greu a staveri, că cari părți ar mai fi trebuit suscepute. După modesta mea părere testamentul nou ar trebui edat în întregime și nu în estras. Dacă aceasta nu s'a putut, ar fi trebuit suscepute în șir cronologic. După evangheliști, toate momentele din viața lui Isus. Unele au lipsă de introducere, unele de mic comentariu. Ar fi trebuit suscepute: propovăduirea lui Ioan Botezătorul, Isus în etate de 12 ani în biserică din Ierusalim, unde numește biserică casa tatălui meu, arătarea lui Isus a 8-a zi după înviere, când a dat sf. Apostoli putere a legă și a deslegă păcatele și mai câteva momente. Din faptele și epistolele Apostolilor ar fi trebuit suscepute și comentate toate acele părți, pe cari le interpretează greșit sectarii noștri.

3. Ce rezultat va produce extrasul, în forma prezentă, la poporul nostru în practica vieții religioase-morale? — Întări-l-va în legea străbună? — Servi-i-va de armă de apărare contra curentelor greșite, înculbăte și în poporul nostru? Aceste întrebări se impun. Răspunsul, după convingerea și modesta mea părere, numai negativ poate fi. Iată de ce: Multe estrase din testamentul vechiu, fără micile introduceri și explicări amintite, nu le înțelege poporul; n'au legătură între sine și nu formează un întreg încheiat și accesibil. S'au lăsat afară unele, cari sunt acomodate pentru întărirea simțului religios-moral și al iubirii de legea străbună; unele, necomentate, nu conșună cu morala creștină. Părți din profeți referitoare la nașterea Mântuitorului și cari obvin în cântările bisericesti nu s'au luat. Părțile estrase din testamentul nou ne dau o icoană de tot incompletă. Unele au lipsă de comentariu, altele de mici introduceri. Multe momente însemnate nu s'au susceput. Știm deja, de cari părți se leagă sectarii noștri, interpretându-le greșit. Acele necondiționat ar fi trebuit suscepute și comentate toate. Cu părțile edate și necomentate din ediția aceasta, credincioșii noștri vor fi inferiori față de sectari și la aserțiunile lor, ușor pot cădea în ispita de a crede, că se ascund cu intenție unele adevăruri. Extrasul, în forma-i prezentă, ar fi făcut servicii bune, când apostolii mincinoși și eresurile lor erau străine și necunoscute Românului. Poporul nostru e în o stare de tranziție spirituală — trece din întuneric la lumină — deci în starea cea mai periculoasă pentru excese

în toate privințele. Dându-i-se extrasul prezent incomplet și fără îndrumările amintite va avea rezultat contrar dorinței și intențiunii avute la edarea lui. M'ăș bucură, dacă alții mai competenți, m'ar convinge de contrarul.

Propunere.

Estrasul din Biblie să se edeie în două tomuri. Tomul întâi să cuprindă testamentul vechiu cu introducerile, comentariile, explicările și adausele înșirate. Tomul II să cuprindă testamentul nou întreg comentat și interpretat după sf. Părinți și conform sinoadelor ecumenice. Cel mult vieța și faptele lui Isus se pot estrage după cei 3 evangheliști, dar așa, că nici un moment să nu rămână. Ediția să aibă aprobarea „sinodului episcopesc“. Fiecare tom să aibă prefață, în care, între altele, să se îndrume cetitorul și la celalalt tom și fiind nedumerit undeva, să se întoarcă pentru sfat și îndreptare la preot ca la cel chemat a îndreptă. Tomul să aibă și câteva icoane și eventual harta Palestinei. Fiecare dieceză să-l tipărească în ediție uniformă. La profit material să nu se conteze. S'ar putea afla și unii cetitori la edare.

Oșand.

Vasile Strauț, învățător.

Clopotele amuțite.

Ca un glas de cucuvaie cobitor de rău, astfel ne sună în urechi mai ieri-alaltăieri acest joc de cuvinte, care ne-a produs atâta sânge rău și ne-a cauzat atâta inimă rea. Eram satisfăcuți însă, că acest joc de cuvinte eră numai un joc jucat de actori pe bine, o scenărie tendențioasă, în realitate eră cu totul altcum, căci clopotele sunau, cântăreții cântau, iar cântările răsunau... Cu multă durere sufletească trebuie să vedem însă, că astăzi nu actori de scene, nici iluzia sau amăgirea, ci însași realitatea joacă și dansează orgolios jocul susnumit cu tristul adevăr pe buze, că au amuțit clopotele, cântarea și cântăreții.

Multora poate nu li-se va părea chestie importantă bisericască, aceasta pierdere a bisericii noastre; eu însă susțin că da e pierdere mare și întocmai, ca și alte pierderi morale, așa și aceasta, aduce cu sine slăbirea credinței, slăbirea bisericii. Știm că întreg ritul bisericii noastre, precum și serviciile externe sunt strâns legate de clopote, cântare și cântăreți. Dela aceste 3 elemente constitutive a ritului bisericii noastre depinde și pompușitatea și săvârșirea deamună și corectă a serviciilor din biserică și afară de biserică.

Poporul nostru românesc a fost și este dela fire popor iubitor de cântare; dar mai presus de toate a iubit și cultivat cântarea bisericască. Ca fiu de țaran am putut vedea, cum tatăl meu, în clipele de repaos, nu află distracție mai plăcută, decât luând ohtoiul și cântând cu multă predilecție cântări bisericesti. Dar nu numai acasă la mine, ci și în parohia mea cunosc mulți țărani venerabili, cu părul cărunt, cărora nu le lipsește din casă cartea cu cântările bisericesti, de unde eserciază și cântă frumoasele și sublimele noastre cântări bisericesti. Iar în timpul de față te mișcă sufletește până la lacrimi, când vezi pe acești venerabili cu părul cărunt, veniți de pe cele multe fronturi de războiu frânți și obosiți, însă cu dorul ferbinte în inimă de a mai cânta odată înainte de plecare, înainte de moarte — în sfânta biserică, frumoasele noastre cântări bisericesti. Acești nestori ai cântării noastre bisericesti întru atâta au iubit și cultivat cântarea bisericască,

încât astăzi poporul numai poate trăi fără de dânsa e, mort fără de ea. Și e foarte natural, căci poporul nostru curat dela sate, toate plăcerile și distracțiile sufletești le-a aflat în cântarea bisericească, în corurile bisericesti, în serviciile frumoase în și afară de biserică și în predica din biserică. Distracțiile orașelor ca: tam-tamuri, teatre și cinematografe, spre fericirea lor, încă le sunt necunoscute, și le vor fi necunoscute și nu vor avea lipsă de ieie, până când în biserică noastră vor suna și răsună clopotele, cântarea și cântăreții; până când serviciile din biserică și afară de biserică se vor săvârși frumos, demn și în mod atrăgător — iar nu fugitiv, plătindu-și urechea numai învățătorul de cântare, iar preotul de serviciu. Cunoșc zeci de biserici, unde Dumineca la ora 10, porțile bisericii sunt zăvorâte deja, căci serviciul s'a finit. Dela astfel de biserici poporul, care mare parte nici nu a ajuns la „slujbă“ se depărtă nemângăiat, căci pentru dânsul Dumineca nu a fost sărbătoare; și nu e nici o mirare, dacă acest popor se va duce în stânci să asculte religia și profetiile scrințite ale unui „Inger Suleiman“, se va duce la teatre și cinematografe și la tam-tamuri, de unde va aduce cu sine vâpseală și spoială, păcate și necredință.

Să nu pierdem deci din vedere, nici pe un moment faptul, că biserică noastră a fost și azi încă trebuie să fie cea dintâiu instituție culturală, farul luminos, al neamului nostru. De aici să nu aștepte credincioșii numai datorinți și iarăși datorinți, unde altă predică să nu se audă decât; că birul preotesc nu e plătit, că cultul nu e încassat, din datoria școlii și a bisericii nu s'a depurat, la biserică nu veniți etc. etc. afaceri cari ar putea fi discutate mai bine în comitele și sinoadele parohiale, iar nu în predici de unde credinciosul ar aștepta hrană, mângăiere și liniște cu clopote și predică, cântare și cântăreți, până la oara 12 din Zi și atunci poporul nu va avea lipsă să mai meargă și la teatre și cinematografe — ori în stânci să asculte profetii mincinoase.

Mi-se va reflecta poate, că azi nu se poate face așa ceva, căci nu-s oameni nu-s cântăreți; eu voi răspunde, că se poate însă numai cu jertfă și osteneală. Comuna mea e comună mică și săracă și totuși azi pe lângă darea culturală de 105% pentru susținerea școlii, mai regulează salarul învăț. conf. legii din a 1913 și deoarece învăț. cantor e la oaste mai jertfește 400 coroane pentru 2 cantori bisericesti, ca să nu rămână biserică mută, fără cântare și cântăreți. Dacă o parohie mică și săracă știe și poate jertfi atâta pentru cântare și cântăreți, școală și biserică — ce ar putea jertfi parohiile mari de pe câmpie? Adevărat, că împrejurările nu ne favorizează, căci nestorii cântării noastre bisericesti s'au rărit și să reresc tot mai tare, parte prin vârstă înaintată, parte din cauza războiului actual, iar locurile rărite rămân goale și mute, căci fii și nepoții acestor venerabili bărbați. nu s'au îndeletnicit, n'au iubit și n'au cultivat frumoasa noastră cântare bisericească, ci dincontră, — onoare excepțunilor — o hulesc și batjocoresc. Cunoșc mulți tineri, crescuți cu prescură și cu ajutor (stipendiu) românesc votat de cătră cele mai sus puse ale noastre fețe bisericesti, — talenți în cântarea profană, cari în loc de a învăța în bisericile noastre, cântarea bisericească, asemănător „junilor corupți“ ai lui Eminescu, învăț cu predilecție bețișorul de promenadă, propagând mai departe între fiii blajini ai țaranilor noștri necredința și indiferentismul, tuberculoza bisericii și neamului nostru.

Degenerarea cântării noastre bisericesti nu e

numai productul și efectul războiului de azi care s'ar putea scuza ușor cu vorba latinului „inter arma silent musae“, ci își trage originea și din alte rele și păcate isvorite din neglijența preoților și învățătorilor. Și cât a degenerat cântarea noastră bisericească o putem vedea din următorul exemplu: Am fost chemat la o înmormântare în o comună unde școală nu este, iar păstorul sufletește și-a lăsat credincioșii și biserică în administrare, oferindu-și serviciile sale de preot și păstor armatei. Intristatul credincios, care voia să dea cele din urmă onoruri ficei sale s'a îngrijit și a îndeplinit cu acurateță, tot ce s'a pretins dela dânsul; urmă, ca să-mi îndeplinesc și eu cu aceeași acurateță datorința mea; durere! eu n'am putut-o îndeplini, căci un cantor căutat cu lampa lui Dioghene, cu stolă aproape egală cu mine zadarnic a încercat să-mi ajute la îndeplinirea corectă și deamă a serviciului, căci i'a lipsit puterea; Inchipuiți-vă așa: rostesc ectenia: Miluiește-mă Dumnezeu după mare mila Ta... în loc de răspuns convenit, în loc de clopote arginții — tăcere; socoteam însă că e numai o zăpăceală, între cei cinci băeți de școală și am continuat: Încă ne rugăm... aceeaș tăcere, aceeaș zăpăceslă... am continuat: ca Dl Dumnezeu se așeze sufletul ei... aici am primit un răspuns cu totul nepotrivit, care sună straniu, fără putere, ca glasurile a-lor cinci pășărele în agonie... totul a sunat ca un „plâns la cununie“ „ca râsul la mormânt“... O Doamne! mi-a înghețat inima și sufletul, am ramas toropit și întristat, văzând unde a ajuns frumoasa noastră cântare bis., cum a amuțit. Nici odată în viața mea nu am avut durere mai mare, ca durerea aceasta, văzând, cum să stinge o făclie, cum moare un neam.

M'am cugetat mult asupra acestui dureros caz și m'am înspăimântat numai la gândul, că acest caz s'ar putea întâmpla și'n alte comune și la alte biserici. M'am cercetat pe mine, biserică mea și școala mea și dureros lucru și aici am aflat „bilingviști“ cari nu-și știu deja învăța limba în gură. Am constatat dureros, că de 10 ani încoace numai 2 înși au învățat cântările bisericesti și aceștia unul dela tatăl său, iar celalalt dela un venerabil cantor bătrân și nici unul nu a fost instruit ori măcar îndemnat de preot și învățător. Și poporul vede și știe acest lucru, căci trebuie să știm, că azi poporul scrutează și cercetează, judecă și critică, căci azi „Poporul e Impărat“

Ca să previn răul, am apelat la poporul meu, la ajutorul credincioșilor mei și ca să reinviem cântarea și cântăreții am pus bază unui fond, care poartă numele de „Fondul cantoral“. Din acest fond an de an se vor instrui în cântarea bisericească fiii săraci ai parohiei, doritori de slujbă și cântare bisericească. Acest fond îl voi sprijini cu toată puterea mea cu fapta și cu cuvântul, iar poporul încă-l va sprijini, căci poporul e darnic, poporul e bun, numai luminat și îndemnat trebuie. — Cu ajutorul acestui fond, voi căuta, ca talentele de cântare ce se pierd prin văi și păduri, pe plaiuri și câmpii să se prindă în mrejele și folosul bisericii noastre „Fondul cantoral“ împreună cu „Fondul clopotelor“ care deja crește și înflorește, îmi dau nădejdea, că trista realitate nu va putea juca pentru biserică pastorită de mine nicio dată orgoliosul dans al „Clopotelor amuțite“.

Și fiind-că dușmanul nu stă numai înaintea porților dela biserică păstorită de mine, ci ca un „Hanibal ante portas“ stă la porțile bisericii noastre comune, în comun ar trebui să fie și apărarea. Căile de apărare sunt multe; și toate căile duc la

țintă — o cale comună însă — indicată de Ven. noastre Consistoare ar fi calea cea mai dreaptă și cea mai bună. Prin care biserica întregă s'ar putea reînvia: clopotele, cântarea și cântăreții.

Odvoș.

Ioan Evuțian, preot.

Dela prizonierii noștri.

Prizonierii duiosi de casă ne trimit pe o carte postală rusească rugăciunea lor cu care vor să străbată prin noi la ai lor din Pustiniș cu vestea, că mai trăiesc. Țină-i Dumnezeu și aducă-i acasă întregi, cinstiți, sănătoși, iar celor de acasă de-le scrisoarea mângăiere, că iubiții lor trăiesc și gândesc la ei și la Dumnezeu, după obiceiurile bunilor creștini.

P. On. Redacțiune este rugată să binevoiască a da loc acestor șire în mult prețuita foaie „Biserica și Școala“, ca să știe cei de acasă că până acum trăim. Ce va fi mai târziu bunul Dumnezeu știe. Noi suntem sănătoși toți. Tot asemenea vă poftim sănătate și vouă la toți. Salutare dela noi toți din Pustiniș prinși. *Arion, Bugărin, Milin, Iancu, Ion, Voicu.*

Rugăciune

în sfânta noastră biserică către înduratul Dumnezeu.

Sfânt lăcaș de adunare
Rugămu-ne sus și tare
De 'Mpăratul cel mai Mare
Ca să ne dea scăpare
Din prinsoare.

Sfânt lăcaș de rugăciune
Păcătoșii rugămu-ne,
Dă-ne Doamne zile bune
Și ne dăruiește 'n lume
'Mpăcăciune.

Că poporu-i năcăjit,
La inimă-i greu rănit
De atâta pribegit,
Fii Doamne milostivit
Și fă sfârșit.

Fă sfârșit războiului
Incetare focului,
Scăpare poporului
Din preajma năcazului
Că șagă nu-i.

Că un dor ș'o jale mare
Ne-a ajuns de țara 'n care
I-am lăsat în bocet mare
Pe ai noști cu supărare
Și 'ntristare.

Sfinte Doamne îndură-Te
Bunule și înălțate,
Indură-Te cât se poate,
Fă popoarele iertate
De păcate.

Prizonierii din Pustiniș.

CRONICA.

Moarte de erou. Primită tristă știre, că locotenentul în res. a reg. 33, *Aurel Zaslo*, lovit de 4 gloanțe dușmane, a murit moarte de erou în luptele dela Burla (frontul român) în 8 August a. c. Întristaților părinți le transmitem condoleanțele noastre.

Necrolog. Subscrișii cuprinși de durere, aducem la cunoștința rudeniilor, amicilor și cunoșcuților repozarea în Domnul a prea iubitului nostru soț, tată, bunic și cumnat *George Roja* întâmplată la 5/18 August 1917, în etate de 75 ani. În mormântarea rămășițelor pământești a prea iubitului nostru defunct s'au făcut după ritul bisericeii gr.-or. române la 7/20 August a. c. la 9 ore a. m. în Pecica-română. Dormi în pace suflet blând!

— *Teodor Aurel Andru*, fiul preotului Teodor Andru din Chișcou, cualificat de învățător în decursul războiului, voluntar în regimentul 4 de hovezime pedestră, lovit de o granată, în 5 August 1917 a murit moarte de erou, în etate de 23 ani. În mormântarea scumpului și neuitatului răposat s'a întâmplat în 7 August, cu pompă militară și în prezența soților săi de luptă, în cimitirul militar din Gorochov (Volhynia), după ritul bisericeii noastre, prin preotul militar Z. Bulzan. Eroului, trecut la cele eterne în pământ străin, îi cerem odihnă dela părintele cel ceresc, iar întristaților părinți, cari nu mai departe decât în anul trecut perdură pe fiul lor mai mic Sever, elev în clasa V. la gimnaziul din Beiuș, și a căror rane sufletești, cauzate de moartea repentină a acestui fiu a lor, abia începuseră a se vindeca, le transmitem cele mai sincere condoleanțe.

Inger Soliman pedepsit. Pretura din Ceica a pedepsit cu 20 cor. pe Inger Soliman pentru că a ținut adunare religioasă clandestină. A apelat amenda și a cerut acum permisiune în regulă de a ține adunări religioase la cari invită și pe protopretore. Martorii spun, că pe lângă un ceremonial mistic face rugăciuni formale pentru pace. Altmintrelea după raportul notarului comunal, cine la ascultat odată nu mai merge la adunarea mistică

Mulțămită publică. Domnul Alexandru Codilla, arhitect în Arad, de origine după mamă din comuna parochială gr. or. română Roit, din zelul și iubirea față de biserică noastră, acum vre-o 4—5 ani ne-a dăruit o Evanghelie frumoasă legată în catifea roșie cu email în preț peste 200 coroane: iar acum de nou ne-a trimis o cruce frumoasă în preț de 240 coroane: pentru cari daruri, în numele comitetului parochial vin ai esprima cea mai călduroasă mulțămită, rugând pe bunul Dumnezeu, ca să-i fie de primit darul, săi lungiască firul vieții la mulți ani, iar adormiților părinți să le dăruiască fericirea cea vecinică în locașul dreptilor. Roit, la 20 Iulie (2 August) 1917. *Iosif Nagy*, preot.

Concurs

pentru primirea elevilor în internatul gr.-or. român din Beiuș pe anul școl. 1917/18 se publică concurs pe lângă următoarele condițiuni:

Petițiunile de primire, însoțite de: testimoniu școl., estras de botez și atestat medical, — cumcă recurentul este deplin sănătos, — toate aceste în original, ori copie autentică de oficiul parochial, — sunt a se adresa rectorului internatului până în 16/29 August 1917.

Taxa anuală de întreținere e de: 850 cor., care sumă se va solvi în 4 rate: la înscriere: 250 cor.; în 15 Noembrie: 200 cor.; în 1 Februarie 1918: 200 cor. și în 15 Aprilie: 200 cor. Tot la înscriere se va mai solvi o taxă de: 2 cor pentru biblioteca internatului și 1 cor. pentru coresponderea cu părinții.

Taxa de întreținere se va solvi întreagă, fără considerare la începutul sau finalul anului școlar. — Reducerea taxei nu se admite sub nici un titlu.

Înainte de primire, părinții au să subscrie o declarațiune, cumcă cunosc și se supun condițiilor de primire.

Elevii primesc în internat întreținerea întreagă: locuință, vîpt, lumină electrică, încălzit, spălat, medic, medicamente, scaldă și instrucțiune.

Fiecare elev intern are să aducă cu sine: 1 saltea (strojac) pentru paie, 2 ciarciafuri de plapomă, 2 perine, 4 fețe de perină, 4 ștergere, 3 serviefe, 6 cămeși de purtat, 3 cămeși de noapte, 6 păr. ismene, 6 păr. ciorapi, 12 batiste, 2 rînduri de vestminte. 1 palton de iarnă, 2 părechi de ghete, săpun, perie de haine, de dinți, de cap, de ghete, 1 peapăn des și unul rar. În albituri să fie cusut cu fir întreg numele.

Acei elevi, cari în decurs de 15 zile, după expirarea termenului pentru solvirea ratelor, nu și-au achitat taxele, vor fi eschiși din internat, iar aceia, cari fără motive acceptabile vor părăsi internatul în decursul anului, vor avea să desdauneze internatul cu câte 10 cor. pentru fiecare lună ce mai este din anul școlar.

Se observă, că vor, avea să petiționeze pentru primire și aceia, cari au fost așezați în internat în anul trecut.

Oradea-mare, la 26 Iulie (8 August) 1917.

Consistorul gr. or. român.

Andrieu Horvath,
președinte-subst.

—□—

2—3

Concurse.

Pentru deplinirea parohiei de cl. I, vacantă din **Boroșineu**, să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecesan: „Biserica și Școala“.

Venitele parohiei sunt:

1. Usufructul unei sesiuni parohiale și a unui intravilan.

2. Birul legal.

3. Stolele legale.

4. Întregirea venitelor dela stat, pentru care parohia nu ia răspundere. Casă parohială nu este; dările publice după beneficiu le va plăti cel ales, care va fi îndatorat a prevedea catechizația într'o sală de învățământ dela școala confesională, fără remunerațiune dela parohie.

Doritorii de a reflectă la această parohie pe lângă stricta respectare a dispozițiilor cuprinse în §. 33 din reg. pentru parohii, au să dovedească la oficiul protopresbiterial, deodată cu însemnarea dorinței de a-se prezenta poporului; a) că posed cvalificația pretinsă prin concludul Sinodului Eparhial adus sub Nr. 84/910 II. p. 1 și b) iar *întrucât sunt din alte dieceze*, că au consimțământul Consistorului, respective a Episcopului diecesan, de a reflectă la această parohie.

Sunt poftiți mai departe, ca în termenul concursual, să se prezinte într'o Duminică sau sârbăto-

toare în sf. biserică din Boroșineu-Borosjenő, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie.

Petițiile instruate cu documentele de lipsă în sensul indicat mai sus, adresat Comitetului parohial din Boroșineu, au a se înainta oficiului protopresbiterial gr. or. român din Boroșineu-Borosjenő în termenul concursual.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu: *I. Georgia*, pprezbiter.

—□—

2—3

Pentru deplinirea parohiei vacantă *din Cermeiu* (Csermő), tractul Ienopolei, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela ziua ce urmează după prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școala“.

Emolumintele acestei parohii sunt:

a) Casa parohială de sub Nrul 223 și intravilanul.

b) Usufructul unei sesi parohiale, a faizașului și dreptul de pășune după acest pământ.

c) Ștolele legale.

d) Birul legal de câte 30 litre cucuruz sfărmat. Birul să poate achita și cu bani în prețul curent dela 1/14 Noembrie a fiecărui an.

e) Eventuala întregire a venitelor dela stat.

Alesul va purta sarcinile publice după beneficiul său și va fi obligat ca fără alta remunerație să catehizeze elevii din școala confesională.

Doritorii d'a reflectă la aceasta parohie, pe lângă stricta respectare a dispozițiilor cuprinse în § 33 din regulamentul pentru parohii, au să dovedească la oficiul protopresbiterial d'odată cu însinuarea dorinței d'a se prezenta poporului:

a) Că posed cvalificația pretinsă prin concludul sinodului eparhial de sub Nrul 84/910. II. p. 1 fiind *parohia de cl. I*, și

b) Întrucât sunt din alte dieceze, că au consimțământul conzistorului respective a episcopului diecesan, d'a reflectă la aceasta parohie.

Sunt poftiți mai departe, că în termenul concursual să se prezinte într'o Duminică sau într'o sârbătoare în sf. biserică din Cermeiu (Csermő) spre aș arăta desteritatea în celea rituale și oratorie.

Petițiile instruate cu documentele de lipsă, în sensul indicat mai sus-adresate comitetului parohial din Cermeiu (Csermő) au a se prezintă Ofic. protopresbiterial gr. or. român din Boroșineu (Borosjenő) în termenul concursual.

Din ședința comitetului parohial din Cermeiu (Csermő) ținută la 25 Iunie (8 Iulie) 1917.

Simeon Bulcu m. p.,
ad. par., preș. adhoc.

Simeon Albu m. p.,
notar.

În înțelegere cu: *I. Georgia*, ppresbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător-cantor vacant din Buntești protopresbiteratul Vașcoului prin aceasta se publică concurs cu termen de alegere 30 zile dela prima publicare.

Alesul va beneficia dela comuna bisericască 808 cor., venitele cantonale până la 100 cor., 12 metri de lemne pentru încălzirea salei de învățământ.

Cvartir elegant în școala nouă și grădină de legumi.

Pentru întregirea salarului dela stat se va recurge momentan după alegere.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poțitiți a-și înainta petiția pe calea M. O. Oficiu protopresbiteral din Vașcău, adresate comitetului parohial din Buntești în timpul concursual și a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare la sf. biserică pentru a-și dovedi desteritatea în cant și tipic.

Buntești, la 8/21 Iulie 1917.

Terențiu Papp,
par. pres. com. par.

Ioan Clombeș,
notar adhoc.

Cu concursul meu: *A. P. Deseanu,* m. p.
ppresbiter.

—□—

3—3

Conform ordinului Vener. Consistor diecezan din 27 Iunie—10 Iulie. c. No. 2452/1917. prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu drept de succesiune, pe lângă parohul Dimitrie Blaga din Beba-veche—Öbéba comitatul Torontál cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala” pe lângă următoarele emolumente și condițiuni:

1. Alegându-l capelan va beneficia jumătate din toate venitele parohiale afară de întregirea de stat a parohului; va suportă toate dările publice după venitul ce-l are; se va îngriji de locuință pe sepele sale proprii; va catehiză și esortă conform ordinațiilor ce le va primi dela superioritatea sa bisericească fără nici o remunerațiune dela comuna sa bisericească.

2. Parohia fiind de clasa primă, dela reflectanți se pretinde cvalificațiune de clasa primă, conform concluzului Nr. 84/1910 al Sinodului Eparhial din Arad, nu altcum atestat despre eventualul serviciu de până aci.

3. Rugările de concurs adresate comitetului parohial din Beba-veche—Öbéba și ajustate cu documentele de cvalificațiune prescrise, sunt a se înainta oficiului protopresbiteral gr. or. român din B.-Comloș—Nagykomlós comitatul Torontál.

4. Reflectanții la această parohie vor avea a se prezenta în sfânta biserică din comună cu stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, spre a-și arată desteritatea în rituale și oratorie. Se accentuiază, că conform concluzului normativ al Vener. Consistor Nr. 4898/1916 diezezanii reflectanți la această parohie deodată cu însinuarea dorinței de a se prezenta poporului, ca atari, au să dovedească oficiului protopresbiteral, că întrunesc toate condițiunile recerute în concurs, iar reflectanții preoți și candidații de preoți din altă dieceză vor avea să mai dovedească tot atunci și aceea, că au consimțământul Consistorului respective a Episcopului diecezan de a recurge la această parohie.

Beba veche—Öbéb, din ședința comitetului parohial ținută la 11/24 Iunie 1917.

Alexiu Chișodan m. p.
paroh-președinte ad. hoc.

Ioachim Muntean m. p.
not. com. par.

În conțelegere cu: *Mihaiu Păcățian* m. p., protopresbiter asesor consistorial.

—□—

3—3

Pentru ocuparea postului de învățător la școala română gr.-or. confesională din comuna bisericească Șebiş—Körössebes —, protopopiatul Vașcăului, prin aceasta se escrie concurs, cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala” pe lângă următoarele emolumente și condițiuni:

1) Bani dela comuna bisericească, conform documentului de emolumente 451 cor. 78 fil.

2) Stolele cantorale uzuete în comună.

3) Ajutor de stat conform art. de lege XVI. 1913, asigurat deja.

4) Cvtir corespunzător cu grădină de legumi.

5) Pentru încălzitul școalei de învățământ 12 m. lemne aduși în curtea școalei prin comuna bisericească care se va îngriji și pentru încălzirea și curățirea salei de învățământ.

6) Pentru conferințele și adunările generale învățătoresți învățătorul va primi sumele statorite de autorități.

7) Alesul învățător va prevedea strana și va instrui elevii în cântările bisericești și-i va conduce în Dumineci și sârbători la sfânta biserică spre a cântă răspunsurile rituale.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt avizați a-și trimite recursele lor, adresate comitetului parohial din Șebiş, Prea On. Oficiu ppopesc al Vașcăului în termenul sus pus; iar până la alegere să se prezinte în vre-o Duminică ori sârbătoare în sfânta biserică din Șebiş spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

Cu consenzul meu *A. P. Deseanu,*
protopopul Vașcăului.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala confesională ort.-rom. *Pomezău-Spinuș-Kispapmező-Tőszalva,* protopresbiteratul Beiuș, se publică concurs cu termen de alegere de 30 zile, dela prima publicare în foaia oficioasă, pe lângă următoarele venite:

1) Grădina școalei, cu un venit anual de 40 cor.; 2) 14½ cubule bucate a 10 cor., de tot 152 cor.; 3) bani gata 220 cor.; 4) 6 st. lemne à 20 cor., de tot 120 cor.; 5) venite cantorale 40 cor.; 6) Toată casa una porție fân și paie: 60 cor.

De locuința învățătorului se va îngriji comuna parohială, — sala de învățământ e nouă și corăspunzătoare.

Intregirea dela stat se va cere în viitor.

Ceice doresc a ocupa acest post sunt avizați, că cererile lor ajustate în regulă și adresate comitetului parohial din Pomezău-Spinuș, să le înainteze oficiului protopopesc în Beiuș, având a se prezenta la sfânta biserică, spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

Cu concursul meu: *Moise Popovicu,*
adm. ppopesc.

—□—

3—3